

Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset

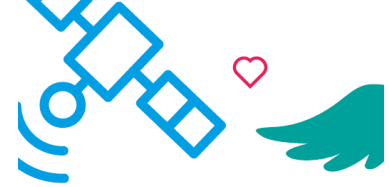
Infotilaisuus 30.10.2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Tausta

- Pääministeri **Rinteen hallituksen ohjelman 2019** kirjaukset
 - Liikkuva Suomi -ohjelma
 - Liikkuvan koulun laajentaminen eri ikäryhmiin
 - Ikäihmisten liikunnan edistäminen
- **Liikkuva Suomi -ohjelma**
 - Toimeenpannaan valtakunnallisten liikunnanedistämishjelmien avulla
 - Liikkuva perhe, Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva peruskoulu, Liikkuva opiskelu, Liikkuva aikuinen eli uusi Kunnossa kaiken ikää -ohjelma ja ikäihmisten Ikiliikkuja
 - Enemmän kuin osiensa summa
- Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjaa liikunnan toimialaa **normiohjauksella, informaatio-ohjauksella sekä resurssiohjauksella**
- **Resurssiohjauksella eli valtionavustuksin** ministeriö ohjaa toimialaansa kohti liikuntapoliittisten tavoitteiden edistämistä ja hallitusohjelman toteuttamista
- **Valtion talousarvioesitys 2020**
 - **budjettivaroja** liikunnallisen elämäntavan edistämiseen
 - liikunnan **veikkausvoittovaroihin** laskua

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelma 6.6.2019

**OSALLISTAVA JA
OSAAVA SUOMI**

— sosiaalisesti, taloudellisesti
ja ekologisesti kestävä yhteiskunta

Päätavoite

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen koko elämäkulussa

Keino

Poikkihallinnollinen Liikkuva Suomi (LS) -ohjelma

- Liikunnallista elämäntapaa...
- Koululais- ja opiskelijaliikuntaa...
- "Aatteellista & aikuisten urheilua"...
- Kansanterveyttä ja soveltavaa liikuntaa...

...edistävät järjestöt

- Liikkuva perhe
- Liikkuva (koulu,) varhaiskasvatus
- Liikkuva koulu, peruskoulu
- Liikkuva (koulu,) opiskelu
- Liikkuva aikuinen (uusi KKI)
- Ikiliikkuja

...ohjelmat

- Paikalliset... (OKM/AVI)
- Valtakunnalliset & alueelliset... (OKM)
- + Liikkuva opiskelu 2. aste... (OKM/AVI)

...kehittämisyavustukset Liikkuva Suomi -ohjelman toimeenpanon eri ikäryhmissä (HAO-painotus varhaiskasvatus, opiskelu, aikuiset, ikä)

Haun yleiskuvaus

- Kehittämisyavustuksen päätavoitteena on lisätä väestön liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta Suomessa koko elämänsä aikana
- Erityisenä huomion kohteena on vähän liikkuvat
- Pyrkimyksenä on, että yhä useampi liikkuisi liikuntasuosittelun mukaisesti
- Liikkuva Suomi -ohjelman paikallinen toimeenpano
- Poikkisektoraalinen, -hallinnollinen & ammatillinen yhteistyö

Kenelle?

- Kunnille sekä varhaiskasvatusta järjestäville rekisteröidyille yhteisöille ja säätiöille
- Avustukset haetaan aluehallintovirastoista
- Eduskuntaehto

Huom!

- Haku ei sisällä koulu- ja opiskelupäivän liikunnallistamista
- Liikkuva opiskelu -avustukset
 - Toinen aste: Liikkuva opiskelu -haku, alkuvuosi 2020
 - Korkeakoulut: Liikunnallisen elämäntavan valtakunnallinen haku, 10-11/2019

Haun tavoite

Tuettavien hankkeiden avulla toimeenpannaan

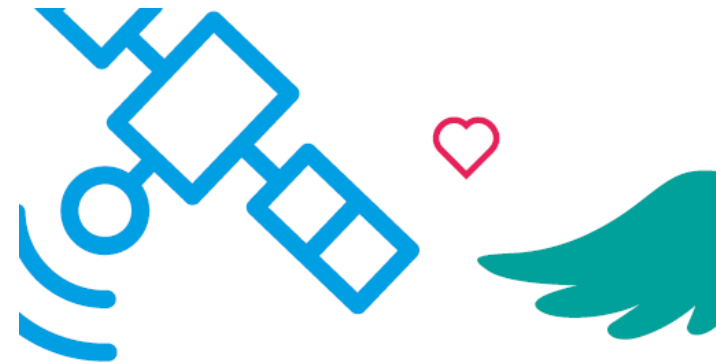
- Valtion liikuntapoliittinen selonteko 2018
- Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset TEHYLI-linjaukset
- Liikuntalaki 390/2015
- Hallitusohjelma 2019

Päätavoite

- Lisätä väestön liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta elämänselämyksessä, erityisesti vähän liikkuvien keskuudessa

Pääpainopisteet

- Liikkuva varhaiskasvatus
- Liikkuva aikuinen
- Ikiliikkuja (ikäihmiset)

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelma 6.6.2019

**OSALLISTAVA JA
OSAAVA SUOMI**

– sosiaalisesti, taloudellisesti
ja ekologisesti kestävä yhteiskunta

Muut mahdolliset hakukohteet / painopisteet

- Muu lasten ja nuorten kohderyhmä
- Soveltava liikunta
- Kotouttava liikunta
- Elämäntilanne

Lähtökohtana

sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Avustuksen hakeminen, avustuspäätökset ja selvitykset

- Aluehallintoviraston sähköisessä asiointipalvelussa
- Hakuaika 29.11.2019 klo 16.15 mennessä
- AVIt pyrkivät tekemään päätökset maaliskuun alkuun 2020 mennessä
- Päätös lähetetään hakijalle asiointipalvelun kautta
- Avustusta haetaan kalenterivuodelle 2020
- Päätöksessä tieto maksatusaikataulusta ja käyttö- ja selvitysajoista

Hakemusten arviointi

- Avustukset harkinnanvaraisia
- Arvioinnissa otetaan huomioon
 - hankkeen tarkoituksenmukaisuus suhteessa haun tavoitteisiin ja painopisteisiin sekä liitteenä oleviin ohjeisiin (Liikkuva vaka, aikuinen & iki)
 - toiminta- ja taloussuunnitelman realistisuus
 - hankkeen laatu, laajuus ja vaikuttavuus
- Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin

Hakukohtaiset myöntöperusteet

- Hankkeet yksi- tai useampivuotisia
- Kokeilu- ja kehittämishankkeet
- Kuntakoordinaatio ja laaja-alainen yhteistyö
- Paikalliset toimijat mukaan hankkeisiin, esim. liikuntaseurat ja muut järjestöt
- Omarahoitus vähintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista
- Vakiinnuttaminen päämääränä
- Perustelut tutkitusta tiedosta ja aiemmista hyvistä käytännöistä
- Avustusta ei myönnetä kaupalliseen toimintaan, rakentamiseen, yksittäisten tapahtumien järjestämiseen kilpa-urheilu- ja valmennustoimintaan, eikä ”normaaliin” toimintaan
- Johdon sitoutuminen

Lisäksi tulee ottaa huomioon hakuohjeeseen kirjatut

- *yleiset myöntöperusteet* – voidaan katsoa eduksi arvioinnissa
- valtionavustuslain mukaiset *yleiset edellytykset* - täytyttävä

Avustuksen käytön ehdot

- Mihin avustusta saa ja ei saa käyttää
- Saa käyttää vain myönnettyyn tarkoitukseen
- Hyväksytyjä menoja hankkeen suorat kustannukset
- Hyväksyttäviä palkkakustannukset
 - Hankkeesta aiheutuvat palkkakustannukset, esim.
 - Hanketta varten palkattujen palkkakustannukset
 - Vakinaisen henkilöstön lisätyön lisäkorvaukset
 - Hankkeesta aiheutuvat sijaiskulut
 - Hankkeen koordinaattorin kulut (olipa vakinainen tai ei)
 - Muilta osin hankkeen hyväksyttäviä kustannuksia ei ole vakinaisten palkkakustannukset
- Kaikki kustannukset kustannuspaikalle - myös palkat

- Taloudenhoito ja hallinto asianmukainen
- Hankkeelle asetettava ohjausryhmä
- Hankeselvitys aluehallintovirastolle (määräaika päätöksessä)
- Hankintalain noudattaminen
- Tarjouspyynnöt yli 20 000 euron (ilman ALV) tavara- ja palveluhankinnoissa
- Oleellisista muutoksista ilmoitettava
- Seurantaan ja arviointiin osallistuminen
- Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeiden kaikkien yksiköiden tulee rekisteröityä
Liikkuva varhaiskasvatus/Ilo kasvaa liikkuen -yksiköiksi ja tehdä nykytilan arviointi
Ilo kasvaa liikkuen -ohjelman internet-sivuilla

Hankkeiden toiminnallinen/sisällöllinen tuki

- Valtakunnalliset liikunnanedistämishjelmat
- Liikunnan aluejärjestöt (erityisesti lapset & nuoret, työkäiset)

Hakuohjeet & aluehallintovirastojen yhteystiedot

https://minedu.fi/avustukset/avustus/-/asset_publisher/liikunnallisen-elamantavan-paikalliset-kehittamisavustukset

Aluehallintoviraston opas valtionavustusten hakemisesta, käytöstä ja valvonnasta

<https://www.avi.fi/documents/10191/13272028/Julkaisu-64-ISAVI/e7aa6e44-deb1-423c-b012-cce37e8e4998>

Aluehallintoviraston uusi avustussivusto

<http://www.aviavustukset.fi/>

Pääpainopisteiden tarkempi esittely

Liikkuva varhaiskasvatus

Liikkuva varhaiskasvatus -avustushaussa painotetaan varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin liikunnallistamista, varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamisen ja tietoisuuden lisäämistä, yhteistyötä huoltajien kanssa sekä kuntakoordinaatiota.

Pyrkimyksenä on, että varhaiskasvatus mahdollistaa lapsen liikkumisen vähintään kaksi tuntia päivässä, mikä kattaa noin 2/3 ikäryhmän fyysisen aktiivisuuden suosituksista.

Kriittisiä menestystekijöitä

- Liikunnallisen toimintakulttuurin kehittäminen - henkilöstön asenteita, toimintaa ja osaamista sekä yksikön olosuhteita, rakenteita, toimintatapoja ja johtamista
- Henkilöstön osaamisen lisääminen - Lisätään henkilöstön liikunta- ja hyvinvointiosaamista esimerkiksi koulutusten, seminaarien, yhteistyön ja verkostotapaamisten avulla
- Liikkuva varhaiskasvatus -toiminnan organisoiminen ja kuntakoordinaatio - Hankkeessa luodaan omalle kunnalle sopiva, varhaiskasvatuksen liikunnallistamista tukeva rakenne
- Huoltajien tietoisuuden lisääminen ja yhteistyö - Huoltajien tietoisuutta lisätään lasten fyysisen aktiivisuuden suosituksista sekä tehdään heidän kanssaan yhteistyötä päivittäisen liikkumistavoitteen saavuttamiseksi.
- Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Kaikille lapsille mahdollistetaan monipuolinen liikunta
- Kunnan koko varhaiskasvatus mukaan – perhepäivähoidosta yksityisiin

Liikkuva varhaiskasvatus/Ilo kasvaa liikkuen - ohjelma hankkeiden tukena

- Liikkuva varhaiskasvatus/Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma tarjoaa varhaiskasvatukselle tukea ja välineitä lasten liikkumisen lisäämiseen sekä oman työn kehittämiseen varhaiskasvatussuunnitelman ja varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten pohjalta
- Ohjelmaan ilmoittautuneet yksiköt saavat tunnukset ohjelma-alustalle ja käyttöönsä ohjelman tarjoamat konkreettiset työkalut ja tukimateriaalit kuten
 - Pienten askelten -työkalu
 - Nykytilan arviointi -työkalu
 - Oma käsikirja varhaiskasvattajille, johtajille ja kuntatoimijoille
- Ohjelman verkkosivuilla on paljon materiaalia, joka on vapaasti kaikkien varhaiskasvattajien käytettävissä
- Verkostomaisella toimintatavalla vahvistetaan valtakunnallisen, alueellisen ja paikallisen tason toimijoiden yhteistyötä
- Jokaisella lapsella tulee olla päivittäinen mahdollisuus liikkumiseen ja liikkumisen iloon!

Liikkuva aikuinen

Liikkuva työelämä

- Toiminta- ja työkyvyn edistäminen liikunnan avulla
- Suunnitelmallisuus, kehittämisenäkökulma, integroiminen toimintakulttuuriin, seuranta ja arviointi
- Kohderyhmä: työntekijät, joilla toiminta- ja työkyky heikentynyt/heikentymisvaarassa
- Fyysisen aktiivisuuden lisääminen
 - Työmatkat, työpäivä, vapaa-aika
 - Asenteet, toiminta, osaaminen, olosuhteet, rakenteet, toimintatavat, johtaminen
- Hyvät käytännöt
 - Fyysisesti aktiiviset kulkutavat työmatkoilla, paikallaan olon tauottamisen toimintatavat ja olosuhteet, työssä jaksaminen/palautuminen, liikuntatoiminta
- Yhteistyö
 - Henkilöstöhallinto, työterveyshuolto, työsuojelu, liikuntatoimi, kolmas sektori

Liikuntaneuvonnan palveluketju

- Yksilöön kohdistuvaa, terveyden/hyvinvoinnin ammattilaisen antamaa ohjausta liikunnalliseen elämäntapaan
- Prosessi
 - Alkutapaaminen, seurantakäynnit/yhteydenpito, lopputapaaminen
- Poikkihallinnollisuus ja moniammatillisuus
- Palveluketju
 - Asiakkaan tunnistaminen ja tavoittaminen
 - Liikunnan puheeksiotto
 - Neuvontaan ohjautuminen
 - Liikuntaneuvonnan prosessi
 - Matalan kynnyksen organisoitu/omaehtoinen liikkuminen/liikunta
- Vakiinnuttaminen ja vaikutusten todentaminen
- Yhteistyö (liikuntatoimi, sote, tth, seurat, yhdistykset, apteekit, yksityiset palveluntuottajat, TE-keskus, puolustusvoimat ja varuskunnat)

Työelämän ulkopuolella
olevat,
Varusmiespalvelukseen
siirtyvät

Liikkuva aikuinen/KKI-ohjelma hankkeiden tukena

Liikuntaneuvonta

- Hankkeiden mentorointi
- Foorumit (3 kpl)
- Koulutus
- Keskustelualusta
- Yhteiset mittarit
- Laatusuosituksset
- Onnistumisen edellytykset kunnissa -kysely

Liikkuva työelämä

- Hankkeiden mentorointi
- Tukitoimien kehitystyö yhdessä työelämäverkoston sekä työpaikkojen kanssa
- Liikkuva työpaikka -verkkosivut
- Työyhteisöille kohdennetut sisällöt

www.kkiohjelma.fi

Ikiliikkuja (ikäihmiset)

Tavoite:

- Kotona ilman säännöllisiä palveluja asuvien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten fyysinen aktiivisuus ja liikunta lisääntyvät sekä fyysinen toimintakyky säilyy tai paranee, ikääntymisestä ja toimintarajoitteesta huolimatta
- Mahdollisuudet toimintakykyiseen vanhuuteen vahvistuvat

Kohderyhmä:

- Kotonaan ilman säännöllisiä palveluja asuvat ja vähän liikkuvat ikäihmiset, joiden toimintakyky ja arjessa selviytyminen on alkanut heikentyä

TOIMINNAN SUUNNITTELU JA MENESTYSTEKIJÄT

Painota rakenteiden, osaamisen ja toiminnan kehittämistä, joita kaikkia tarvitaan iäkkäiden liikkumismahdollisuuksien parantamisessa.

Toimenpiteet voivat kohdentua myös juurruttamiseen.

1. Kehitä rakenteita:

- Poikkisektorinen yhteistyö ja kuntakoordinaatio, erityisesti järjestöjen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa sekä iäkkäiden liikuntaraadit

2. Edistä osaamista:

- Vertaisohjaaja/-tukitoiminta ja ikäihmisten parissa toimivien liikuntaosaamisen kehittäminen

3. Luo toimintaa:

- Liikunnan pariin ohjaava prosessimainen neuvonta, voima- ja tasapainoharjoittelu, ulkoliikunta sekä senioritanssi

MENESTYSTEKIJÄT – hyödynnä näitä

- Liikuntaneuvonta
- Voima- ja tasapainoharjoittelu
- Ulkoliikunta
- Vertaiset ja vapaaehtoiset toiminnan tukena
- Ikäihmisten liikuntaraati
- Osaamisen kehittäminen
- Yhteistyötä järjestöjen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa
- Kuntakoordinaatio ja poikkisektoraalinen yhteistyö
- Yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo
- Senioritanssi

*Valitse useita samanaikaisia toimenpiteitä vaikuttavuuden lisäämiseksi.
Tee omannäköinen hanke - kunnan tarvearvio pohjalla.
Suunnittele huolella, organisoï hyvin ja muista arviointi!*

Liikunnallista syksyä!